

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1051

13/11/2020

ქ. თბილისი

ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის სპილენძ-პოლიმეტალური კარიერის ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული წყლის გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა-ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

2020 წლის 6 აგვისტოს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით სს „RMG Copper“-ის მიერ სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა სპილენძ-პოლიმეტალური კარიერის ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული წყლის გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა-ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა, დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ კანონდამებლობით დადგენილი წესით ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაციის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ბოლნისის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე და ოფიციალურ ვებგვერდზე განთავსება.

სს „მადნეულის“ „სპილენძის მადნის მოპოვებასა და სპილენძის კონცენტრატის წარმოებაზე“ 2009 წლის 6 თებერვალს გაცემულია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N00174 (ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N13 (30.01.2009)). 2012 წელს სს „მადნეულის“ საფირმო სახელწოდება შეიცვალა „RMG Copper“-ით, რომლის საფუძველზე სამინისტროს მიერ სს „RMG Copper“-ზე გაიცა გარემოზე ზემოქმედების სანებართვო მოწმობა N000055 (20.09.2012). (სს „RMG Copper“-ზე გარემოზე ზემოქმედების სანებართვო მოწმობის გაცემის შესახებ საქართველოს გარემოს დაცვის მინისტრის 2012 წლის 20 სექტემბრის ბრძანება Nი-264).

სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფროსის 2015 წლის 15 დეკემბრის N DES51500000529 ბრძანების საფუძველზე, განხორციელდა ზემოაღნიშნული დასკვნით გათვალისწინებული პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის შემოწმება. შემოწმების შედეგად გამოვლინდა, რომ სს „RMG Copper“-ის მიერ დარღვეული იყო სანებართვო პირობები, რაზეც სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2018 წლის 13 მარტის N000904 ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული იქნა სს „RMG Copper“-ის მიერ გასატარებელი სავალდებულო ღონისძიებები. აღნიშნული მიწერილობის ფარგლებში (ერთ-ერთ პირობად) კომპანიას დაევალა ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან ჩამდინარე წყლების შესაგროვებელი სადრენაჟო სისტემის, შემკრები ავზებისა და შესაბამისი გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა. გარდა აღნიშნულისა, 2019 წლის 8 ივლისს, „ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, დაბა კაზრეთში სს „RMG Copper“-ის

მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე” გაცემულია გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N2-626). აღსანიშნავია, რომ ამავე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით კომპანიას დაევალა საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან ჩამდინარე წყლების შესაგროვებელი სადრენაჟო სისტემის, შემკრები ავზებისა და შესაბამისი გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის” მე-9 მუხლის შესაბამისად, სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში სს „RMG Copper“-მა წარმოადგინა სპილენძ-პოლიმეტალური კარიერის ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული წყლის გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შესაბამისად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი, შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (სკოპინგის დასკვნა N31 (28.04.2020წ.); ბრძანება N 2-375 29/04/2020). გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია სს „RMG Copper“-ის მიერ.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, პროექტი ითვალისწინებს სს „RMG Copper“-ის სპილენძ-პოლიმეტალური კარიერის ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული და სანიაღვრე წყლების გაწმენდითვის ორი ერთეული (N1 და N2) ქიმიური გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას. გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის განხილულია არაქმედების ალტერნატიული ვარიანტი, ტექნოლოგიის ალტერნატიული ვარიანტები და მდებარეობის ალტერნატივები. ტექნოლოგიური ალტერნატივების ანალიზის მიხედვით, საპროექტოდ შეირჩა წყლის გაწმენდის ინოვაციური მეთოდი, რომელიც გულისხმობს წყლის გაწმენდას კერამიკული მემბრანიანი ფილტრების გამოყენებით, უკუოსმოსის გარეშე. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, საპროექტო N1 გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატივებიდან შეირჩა მდ. კაზრეთულას ხეობაში მოწყობილი სანიაღვრე-სადრენაჟო დამბების კასკადის მიმდებარედ არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი (საკადასტრო კოდი: N80.14.65.334), რომელიც სასყიდლიანი აღნაგობის უფლებით გადაეცა სს „RMG Copper“-ს. საპროექტო ტერიტორიის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან უპირატესობას წარმოადგენს არსებულ სადრენაჟო-სანიაღვრე სალექარების კასკადებთან სიახლოვე, აღნიშნული კასკადი უზრუნველყოფს დრენირებული წყლების რეგულირებას და გამწმენდ ნაგებობაზე თანაბრად მიწოდებას. საპროექტო ტერიტორია ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილია. არ არის წარმოდგენილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა და ხე-მცენარეების საფარი. წარმოდგენილი Shp ფაილების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის ცენტრი მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X - 451734.16, Y - 4581049.43. N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიიდან პირდაპირი მანძილი უახლოეს მოსახლემდე შეადგენს 127 მეტრს, მდინარე კაზრეთულამდე - 16 მ-ს. N2 გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა, ტექნიკური და გარემოსდაცვითი საკითხების, აგრეთვე რელიეფური პირობების გათვალისწინებით, გადაწყდა N4 სანაყაროს ძირთან. მიზანშეწონილად ჩაითვალა საპროექტო (N2) გამწმენდი ნაგებობის და შლამის დროებითი სალექარი ავზების განთავსება - არსებული წყალშემკრები მარეგულირებელი ავზების მიმდებარედ, 500მ² ფართობის მოედანზე. წყალშემკრები მარეგულირებელი ავზების მშენებლობის ფარგლებში, ტერიტორიაზე კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოიჭრა ხე-მცენარეები, მოხსნილი და დასაწყობებულია ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, ტერიტორია მოსწორებულია. წარმოდგენილი Shp ფაილების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის

ცენტრის მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X-456134.74, Y-4581084.74. საპროექტო #2 გამწმენდის ტერიტორიიდან პირდაპირი მანძლი უახლოეს მოსახლემდე შეადგენს - 1887 მ-ს, ხოლო მდ. ფოლადაურამდე 3428 მ-ს.

სს “RMG Copper”-ის სალიცენზიო ტერიტორიის ფარგლებში განთავსებულია 4 სანაყარო. ოთხივე ფუჭი ქანის სანაყარო წარმოადგენდა ზედაპირული წყლის ობიექტების დაბინძურების წყაროს. N1 სანაყარო ფორმირების სტადიაშია. სანაყაროზე წყლების წარმოქმნა დაკავშირებულია წვიმის პერიოდში წარმოქმნილ სანიაღვრე წყლებთან. სანაყაროდან დრენირებული წყალი მიუყვება კარიერის მისასვლელ გზაზე ახლად მოწყობილ სადრენაჟო სისტემას, რომელსაც ასევე უერთდება გზაზე და ფერდობებზე წვიმის დროს წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლები და გროვდება ახლად მოწყობილ შემკრებ ლაგუნებში. ხოლო წყლის ქიმიური შემადგენლობის გათვალისწინებით, გადანაწილდება არსებული 50 000მ³ მოცულობის ავზში ან (საჭიროების შემთხვევაში) მდ. კაზრეთულას ქვედა წელში მოწყობილ სალექარების კასკადში (საიდანაც მოხდება ქიმიურ გამწმენდ ნაგებობაში). N2 სანაყარო დახურულია და მასზე ფუჭი ქანების განთავსება არ მიმდინარეობს. სანაყაროდან დრენირებული წყლის ძირითადი მოცულობა გროვდება სანაყაროს ძირში განთავსებულ რეზერვუარში (დამბა), საიდანაც თვითდინებით მიემართება არსებული 50 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარში, რის შემდეგაც წყალი სპილენძის ამოკრეფის მიზნით მიეწოდება გამამდიდრებელ ფაბრიკაში არსებულ რეაქტორებს. მიუხედავად ამისა, N2 სანაყაროს სხეულიდან და დამბიდან ადგილი აქვს ასევე ნაჟური წყლების დიფუზიურ გაჟონვებს, რასაც ძლიერი წვიმების დროს ემატება მიმდებარე ფერდობებისა და თვით სანაყაროს სხეულის ჩამორეცხვა (რომელიც ხვდება მდ. კაზრეთულაში). აღნიშნული გარემოებიდან გამომდინარე, სს „RMG Copper“-ის მიერ მიღებული იქნა გადაწყვეტილება საპროექტო ტერიტორიაზე მდინარე კაზრეთულას დამცავ მილში გატარების შესახებ. საბოლოოდ N2 სანაყაროდან წარმოქმნილი წყლები თავს იყრის მდინარე კაზრეთულას ხეობის ქვემო წელში მოწყობილი სამსაფეხურიანი სალექარების კასკადში, საიდანაც მდ. კაზრეთულაში ჩაშვებამდე მოხდება მისი ქიმიური გაწმენდა საპროექტო გამწმენდ ნაგებობაში. გზმ-ის ანგარიშის შესაბამისად N3 სანაყარო ამ ეტაპზე დახურულია და მასზე ფუჭი ქანების განთავსება არ ხორციელდება. სანაყაროდან დრენირებული წყლის მდ. ფოლადაურში მოხვედრის პრევენციის და მისი შეგროვების მიზნით მოწყობილია შემკრები ავზი და სატუმბო ინფრასტრუქტურა. დრენირებული წყლების გადატუმბვა ხდება მილსადენის საშუალებით უკან, კარიერის ტერიტორიაზე მოწყობილ 100 000 მ³ მოცულობის ავზში, საიდანაც წყლის გამოყენება გათვალისწინებულია ტექნიკური მიზნებისათვის. შედეგად N3 სანაყაროდან წარმოქმნილი წყლის ჩაშვებას მდ. ფოლადაურში ადგილი აღარ აქვს. N4 სანაყარო მდებარეობს ღია კარიერის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (სანაყარო ფუნქციონირებს). სანაყაროდან დრენირებული წყალი ბუნებრივი ხევის გავლით ხვდება მდ. ფოლადაურში. საპროექტო გადაწყვეტილების მიხედვით ფუჭი ქანების მე-4 სანაყაროდან დრენირებული მჟავე წყლების ჩადინება, სანაყაროზე მოწყობილი სანიაღვრე-წყალამრიდი არხების მეშვეობით, მოხდება არსებულ ბეტონის კოლექტორში, საიდანაც ასევე არსებული არხის საშუალებით თვითდინებით გაედინება ერთმანეთის მიმდევრობით განლაგებულ ორ წყალშემკრებ მარეგულირებელ ავზში. აღნიშნული წყალი მდინარე ფოლადაურში ჩაშვებამდე გაიწმინდება საპროექტო ქიმიურ გამწმენდ ნაგებობაში. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე N1 გამწმენდი ნაგებობა უზრუნველყოფს საჭიროების შემთხვევაში N1 სანაყაროდან, ხოლო მუდმივად N2 სანაყაროდან დრენირებულ წყლის გაწმენდას, ხოლო N2 გამწმენდი ნაგებობა უზრუნველყოფს N4 სანაყაროდან დრენირებული წყლის გაწმენდას.

გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია ჩამდინარე წყალში ქიმიური კომპონენტების საშუალო შემადგენლობა. ამასთან მოცემულია მე-2 და მე-4 სანაყაროებიდან დრენირებულ წყალში გასაწმენდი ქიმიური კომპონენტების ჩამონათვალი და შემცველობა.

გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, სს „RMG Copper“-ის კაზრეთულას ხეობის ქვედა წელში მოწყობილ სამსაფეხურიან კასკადში დაგროვილი სანიაღვრე-სადრენაჟე ჩამდინარე წყლების ხარჯი წარმოადგენს პოტენციურად დაბინძურებულ ფართობებზე (აღნიშნული ტერიტორიის ფართობი შეადგენს - 5900 მ²) წარმოქმნილ სანიაღვრე წყლებს. „კასკადის“ სამივე საფეხურის ჯამური მოცულობა შეადგენს - 6500 მ³. მოცემულ გამოთვლებზე დაყრდნობით, ჩამდინარე წყლების საათური, წამური და წლიური ხარჯები იქნება: 9.2 მ³/სთ; 0.00256 მ³/წმ; 6666.2 მ³/წელ. შესაბამისი გაანგარიშებების მიხედვით, N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო წარმადობად განისაზღვრა - 10 მ³/სთ.

ფუჭი ქანების მე-4 სანაყაროდან დრენირებული მჟავე წყლები თავს იყრის ერთმანეთის მიმდევრობით განლაგებულ ორ ერთეულ წყალშემკრებ მარეგულირებელ რეზერვუარში. I რეზერვუარის მოცულობა შეადგენს 4000 მ³-ს, ხოლო II რეზერვუარის მოცულობა - 5000 მ³-ს. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, სს „RMG Copper“-ის ფუჭი ქანების მე-4 სანაყაროდან გამოჟონილი წყლის ნაკადის ცვლილება დამოკიდებულია ნალექებზე. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, ფუჭი ქანების №4 სანაყაროდან დრენირებული ჩამდინარე წყლების საშუალო საათური ხარჯი იქნება 8.0 მ³/სთ, საშუალო წამური ხარჯი - 0.00222 მ³/წმ; საშუალო დღეღამური - 192 მ³/დღ, ხოლო საშუალო წლიური ხარჯი - 70080 მ³/სთ. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, N2 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო წარმადობად განისაზღვრა - 8 მ³/სთ.

საპროექტო N1 გამწმენდი ნაგებობა წარმოადგენს შესაბამისი დრენაჟით აღჭურვილ, ბეტონის ფილაზე ერთმანეთის პარალელურად განთავსებულ 2 ერთეულ საზღვაო კონტეინერის ტიპის ნაგებობას. კონტეინერების მიმდებარედ განთავსდება 2 ერთეული კონუსისებრი, თითოეული 6 მ³ მოცულობის, სტატიკური შლამის შემსქელებელი ავზი, ტერიტორიაზე ასევე განთავსდება შლამის სარეზერვო მოცულობა (საჭიროების შემთხვევაში დამატებით 10 მ³ შლამის განთავსებისთვის). ბეტონის საფუძველზე განთავსდება, ასევე სარეზერვო დიზელის გენერატორი. სანიაღვრე წყლების თავიდან აცილების მიზნით საპროექტო ტერიტორიის პერიმეტრი შემოსაზღვრება სადრენაჟე არხით. ერთ კონტეინერში განთავსდება ძირითადი ტექნოლოგიური დანადგარები და მართვის პულტი (სამართავი ფარი), მეორე კონტეინერი, შედგება მადოზირებელი ტუმბოების, ქიმიური რეაგენტების საწყობისა და დამხმარე მოწყობილობებისაგან. **ტექნოლოგიური სქემის შესაბამისად**, წყლის მიღება გამწმენდი ნაგებობაში მოხდება კასკადის ბოლო ავზიდან; პირველი სტადია მოიცავს pH სიდიდის გაზრდას კაუსტიკური სოდის დამატებით; შემდგომ ეტაპზე წყალი გადადის სარეაქციო ავზში, სადაც ხდება აერაცია ან/და მორევა დაბალი სიჩქარის შემრევის საშუალებით; სარეაქციო ავზიდან წყალი უწყვეტად გადაედინება ორ ერთეულ სალექარ ავზში. სალექარ ავზების დახრილ ძირში ილექება შლამი, რომელიც შესაბამისი ტუმბოს საშუალებით გადადის შლამის სტატიკურ შემსქელებლებში; დალექვის პროცესის შემდგომ, გათვალისწინებულია პირველადი მჟავის დამატება (შედეგად მცირდება pH სიდიდე), რომელიც გამოირიცხავს ულტრაფილტრაციის დროს მეტალების შესაძლო პოსტ-დალექვას კერამიკულ მემბრანულ ფილტრზე და მეტალების ხელმეორედ გახსნას; შემდგომ ეტაპზე იწყება ულტრაფილტრაცია კერამიკული მემბრანით ორ იდენტურ საფილტრ კამერაში, რა დროსაც წყალს შორდება ყველა შეწონილი და კოლოიდური კომპონენტი; ფილტრაციის შემდეგ, წყალი ტოვებს საფილტრ კამერებს და ნეიტრალდება; გაფილტრული და განეიტრალებული წყალი გროვდება 1 მ³ მოცულობის ბუფერულ ავზში, საიდანაც ხდება

ფილტრის გარეცხვა (ე.წ. უკურეცხვა), როდესაც ბუფერული ავზი გაივსება დანარჩენი გაწმენდილი წყალი გადადის ზედაპირული წყლის ობიექტში (მდ. კაზრეთულა). გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია ძირითადი ტექნოლოგიური დანადგარის აღწერა და შესაბამისი სქემატური ნახაზები. გზმ-ის ანგარიშში მოცემული გაანგარიშებების მიხედვით, N1 წყლის ქიმიური გამწმენდი დანადგარის შემსკლებლიდან მოსალოდნელია 456.5 ლ/დღ შლამის წარმოქმნა. შლამის შემცველობის (მძიმე მეტალები) გათვალისწინებით მისი განთავსება დაგეგმილია სს „RMG Copper“-ის სპილენძ-პირიტის კუდსაცავზე.

N2 გამწმენდი ნაგებობა წარმოადგენს N1 გამწმენდის მსგავს სტრუქტურას. კონტეინერების მიმდებარედ განთავსებული იქნება 1 ერთეული 30 მ³ მოცულობის კირის სილოსი და სუფთა წყლის ავზი (კირის რძის დამზადებისა და სხვა საჭიროებებისათვის). ბეტონის საფუძველზე განთავსდება სარეზერვო დიზელის გენერატორიც. პირველ კონტეინერში მოთავსებული იქნება სარეაქციო, კოაგულაციისა და ფლოკულაციის ავზები, სამართავი ფარი. მეორე კონტეინერში განთავსებული იქნება: „ლამელას“ ტიპის სალექარი ავზი, დაწმენდილი წყლის რეზერვუარი და ორ-ორი ერთეული ქვიშისა და აქტივირებული ნახშირის ფილტრები, აქვე განთავსდება კირის რძის შესაზავებელი ავზი. საპროექტო ტერიტორიის პერიმეტრი შემოსაზღვრულია წყალამრდი სადრენაჟე არხით. **ტექნოლოგიური სქემის შესაბამისად**, წყლის მიღება N2 გამწმენდ ნაგებობაში მოხდება წყალშემკრები მარეგულირებელი ავზიდან, გაწმენდის პირველ სტადიაზე იზრდება წყლის pH სიდიდე, რისთვისაც გამოიყენება კირის რძე; დაბინძურებული წყლისა და კირის რძის ინტენსიური შერევა ხდება სარეაქციო ავზში; შემდეგ წყლის სუსპენზია გადადის კოაგულაციის ავზში და pH სიდიდის დასაწევად ემატება კოაგულანტი, ალუმინის სულფატი; სუსპენზია გადადის ფლოკულაციის ავზში, ემატება საჭირო რაოდენობის ფლოკულანტი, ხოლო ფლოკულაციის ავზიდან მიღებული მასა გადაიტუმბება სპეციალურ სალექარ (ე.წ. „ლამელა“) ავზში, სადაც მიმდინარეობს შლამის და წყლის განცალკევება; „ლამელას“ ტიპის სალექარი ავზიდან 95%-მდე წყალშემცველი შლამი გადაიტუმბება სპეციალურად მოწყობილ შლამის დროებით სალექარ ავზებში; სალექარი ავზის სექციიდან დაწმენდილი წყალი გადაიტუმბება შესაბამის ავზში, სადაც pH სიდიდის დასაწევად დაემატება მჟავა და გაედინება 2 ერთეულ ქვიშის ფილტრში; შემდეგ ეტაპზე წყალი გადადის 2 ერთეულ აქტივირებული ნახშირის ფილტრში, სადაც მოხდება მეტალის ნაწილაკების საბოლოო მოშორება, ხოლო გაწმენდილი წყალი ჩაედინება ჩაშვების წერტილში. გზმ-ის ანგარიშში მოცემული N2 გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიური დანადგარის შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით. შლამის დროებითი განთავსებისთვის წყალშემკრები მარეგულირებელი ავზის მიმდებარედ, მოეწყობა 3 ერთეული (თითოეული 500 მ³ მოცულობის), შლამის დროებითი სალექარი ავზი, რომლებიც უზრუნველყოფენ შლამის გაუწყლოვნებას და დაწრეტილი წყლის უკან, მარეგულირებელ ავზში გადაქაჩვას. გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, წყლის N2 ქიმიური გამწმენდი დანადგარიდან მოსალოდნელია 39.9 მ³ / დღ შლამის წარმოქმნა. გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, N2 გამწმენდი ნაგებობიდან მიღებული შლამის საბოლოო განთავსების ადგილად განსაზღვრულია სს „RMG Copper-ის“ სპილენძ-პირიტის კუდსაცავი.

N1 გამწმენდის ტექნოლოგიური ციკლისთვის საჭირო ქიმიური რეაგენტებია: კაუსტიკური სოდა, მარილმჟავა, მემბრანის რეცხვისათვის საჭირო მჟავა (მარილმჟავა და ლიმონმჟავა), ნატრიუმის ჰიპოქლორიტი. N2 გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიური ციკლისთვის საჭირო ქიმიური რეაგენტებია: კირი, ალუმინის სულფატი, ფლოკულანტი, მარილმჟავა. გზმ-ის ანგარიშში აღწერილია გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე გამოყენებული ქიმიური რეაგენტების მართვის საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო ტერიტორიების ფონური მდგომარეობის აღწერა გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის, განსაზღვრულია პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო ტერიტორიების საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შესახებ ინფორმაცია, მოცემულია შესაბამისი დასკვნები და რეკომენდაციები. N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიაზე გაყვანილ იქნა 3 მ-მდე სიღრმის 1 შურფი. საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების სირთულის მიხედვით საპროექტო ტერიტორია განეკუთვნება II (საშუალო) კატეგორიას. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, N1 გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ადგილი და მიმდებარე ტერიტორია მდგრადია და მშენებლობისთვის დამაკმაყოფილებელი საინჟინრო-გეოლოგიური პირობებით ხასიათდება. N2 გამწმენდი ნაგებობის და შლამის დროებითი სალექარის ტერიტორიაზე გაყვანილ იქნა 11 სამთო გამოწამოშვარი. საპროექტო ტერიტორია განეკუთვნება მეორე, საშუალო სირთულის კატეგორიას. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, საკვლევი და მიმდებარე ტერიტორიაზე საშიში ფიზიკურ-გეოლოგიური პროცესების კვალი არ აღინიშნება, უბანი მდგრადია და ნაგებობის მშენებლობისათვის დამაკმაყოფილებელ საინჟინრო-გეოლოგიურ პირობებში იმყოფება.

პროექტის განხორციელების ფარგლებში ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორია ტექნოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილია და არ არის წარმოდგენილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, N4 სანაყაროსთან წყალშემკრები მარეგულირებელი ავზების მშენებლობის პროცესში, N2 გამწმენდი ნაგებობის და შლამის დროებითი განთავსების ტერიტორიაზე, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის და დასაწყობების სამუშაოები განხორციელდა მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად. ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურების პრევენციის მიზნით გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია შემარბილებელი ღონისძიებები (მაგ: დაბინძურებული ფენის დროული მოხსნა).

პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების სპეციფიკის გათვალისწინებით სამშენებლო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილი არ არის. სამშენებლო პერიოდი მოიცავს დაახლოებით 2 თვეს. გამწმენდი ნაგებობებისა და შლამის დროებითი სალექარების მოწყობის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუარესება მოსალოდნელია არაორგანული მტვრის და წვის პროდუქტების გავრცელებით, რომელიც საქმიანობის მასშტაბის და სპეციფიკის გათვალისწინებით არ იქნება მნიშვნელოვანი. ექსპლუატაციის პროცესში, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ემისიის წყაროს წარმოადგენს საპროექტო გამწმენდი ნაგებობები და კირის სილოსი. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობების ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში სუნის გავრცელება დაკავშირებულია მარილმჟავას გამოყენებასთან და გოგირდწყალბადის წარმოქმნასთან, თუმცა გამოყენებული ტექნოლოგია უზრუნველყოფს გოგირდწყალბადის ღონის მნიშვნელოვან შემცირებას კალციუმის სულფატის წარმოქმნის გზით. შესაბამისი გაანგარიშების მიხედვით, საპროექტო ნაგებობების ექსპლუატაციის ეტაპზე, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების, კონცენტრაცია არ გადააჭარბებს ნორმით დადგენილ დასაშვებ მნიშვნელობას, როგორც 500 მ-იანი რადიუსის საზღვარზე, ასევე უახლოეს დასახლებულ პუნქტებთან. მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების მინიმუმიზაციის მიზნით გზშ-ის ანგარიშში განსაზღვრულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები. ამასთან, გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობების და მათთან დაკავშირებული

ინფრასტრუქტურის მოწყობის ეტაპზე განხორციელდება მტვრის, ხმაურის და წვის პროდუქტების პერიოდული ინსტრუმენტული გაზომვა. ექსპლუატაციის პროცესში გათვალისწინებულია ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგი გამწმენდი ნაგებობების მიმდებარე ტერიტორიებზე, ასევე დაბა კაზრეთის და სოფ. ბოლნისის უახლოესი დასახლებულ პუნქტთან.

სამშენებლო პერიოდის მოკლე ვადისა და დაგეგმილი საქმიანობის მასშტაბის გათვალისწინებით ხმაურით და ვიბრაციით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი და შეწყდება სამშენებლო სამუშაოების დამთავრებისთანავე. ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის ყველა წყარო (ტუმბოები, მიქსერები) განთავსებული იქნება გამწმენდი ნაგებობის შიგნით. დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების (მაგ: ხმაურგამომწვევი და მანქანა-დანადგარების გამართულობის უზრუნველყოფა; ხმაურიანი სამუშაოების დღის საათებში წარმოება და სხვ.) და ბუნებრივი ბარიერების (არსებული რელიეფი და მცენარეები) გათვალისწინებით ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება მინიმუმამდე იქნება შემცირებული.

დაგეგმილი საქმიანობის გათვალისწინებით ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტების ხარისხზე მნიშვნელოვნად შემცირდება. გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა ზედაპირული წყლის ობიექტების დაბინძურების მნიშვნელოვან პრევენციულ ღონისძიებას წარმოადგენს. პროექტი დადებითად იმოქმედებს მდ. ფოლადაურის და მდ. კაზრეთულას წყლების ხარისხზე. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ზედაპირული წყლის ობიექტების ხარისხზე ზემოქმედების პრევენციის მიზნით გატარდება შემარბილებელი ღონისძიებები და დაცული იქნება ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმები. საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის მიხედვით, N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიაზე შურფის გაყვანის პროცესში, დროის მცირე ინტერვალის შემდეგ, ადგილი ჰქონდა გრუნტის წყლების შემოსვლას შურფის ჭრილის ქვედა ნაწილში. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, აღნიშნული გარემოება გათვალისწინებული იქნება გამწმენდი ნაგებობის მოწყობის პროცესში. N2 გამწმენდი ნაგებობის უბანზე გრუნტის წყლები არ გამოვლენილა. პროექტის ფარგლებში ჩასატარებელი მიწის სამუშაოების მოცულობის გათვალისწინებით ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე არ იქნება მნიშვნელოვანი. ექსპლუატაციის ფაზაზე გრუნტის წყლების დაბინძურების პრევენციის მიზნით გამწმენდი ნაგებობები და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურა მოეწყობა ბეტონის საფარზე. ამასთან, გამწმენდი ნაგებობების ტერიტორიაზე მოსული ნალექების შეკრების მიზნით გამწმენდი ნაგებობების კონსტრუქციაზე გათვალისწინებულია სადრენაჟო არხების მოწყობა.

გზშ-ის ანგარიშის შესაბამისად, N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორია არ გამოირჩევა ბიომრავალფეროვნებით, ტერიტორია ანთროპოგენული ზემოქმედებით სახეცვლილია, ამასთან წარმოდგენილი არ არის მცენარეული საფარი. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, N2 გამწმენდი ნაგებობის და შლამის დროებითი სალექარების განთავსების საპროექტო ტერიტორია უკვე გაწმენდილია ხე-მცენარეებისგან, აღნიშნული სამუშაოები განხორციელდა წყალშემკრები მარეგულირებელი ავზების მშენებლობის პროცესში, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 12 ოქტომბრის N2-834 ბრძანებით სს „RMG Copper“-ზე გაცემულ სახელმწიფო ტყის ფონდით სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლების ფარგლებში. დამატებითი ზემოქმედება მცენარეულ საფარზე მოსალოდნელი არ არის. გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია, N2 გამწმენდი ნაგებობისა და შლამის დროებითი სალექარების განთავსების ტერიტორიის მიმდებარე არეალში ჩატარებული ფაუნისტური კვლევა, შესაბამისი

შედეგები და დასკვნები. მშენებლობის ეტაპზე მოსალოდნელია დროებითი ზემოქმედება ფაუნის წარმომადგენლებზე, რომელიც დაკავშირებული იქნება მიწის სამუშაოებთან და ტექნიკის გადაადგილებასთან. ზემოქმედების შერბილების მიზნით დაცული იქნება სამშენებლო უბნის საზღვრები. ამასთან აღსანიშნავია, რომ სს „RMG Copper“-ის სალიცენზიო ფართობზე მიმდინარე სამუშაოების გათვალისწინებით საპროექტო ნაგებობების მშენებლობა მნიშვნელოვნად არ შეცვლის არსებულ ფონურ სიტუაციას. ექსპლუატაციის ეტაპზე წყალშემკრებ ავზებში ფაუნის წარმომადგენლების ჩავარდნის პრევენციის მიზნით, ავზები შემოსასაზღვრება დამცავი ბარიერებით. ამასთან გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, კომპანია უზრუნველყოფს გამწმენდი ნაგებობების მიმდებარე ტერიტორიებზე ფრინველთა დასაფრთხობი ხმოვანი აპარატის დამონტაჟებას.

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში სს „RMG Copper“ ნარჩენების მართვას განახორციელებს სამინისტროში შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად. გამწმენდი ნაგებობების მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი არ არის ნარჩენების სახეობის და რაოდენობის არსებითი ცვლილება. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია სს „RMG Copper“-ის ნარჩენების მართვის გეგმა.

N1 გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიაზე კულტურული მემკვიდრეობის ხილული ძეგლების არსებობის ნიშნები არ დაფიქსირებულა, ამასთან საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ტექნოგენური ზემოქმედების გათვალისწინებით ობიექტის მოწყობის ეტაპზე არქეოლოგიური ძეგლების გვიანი გამოვლენის ალბათობა მცირეა. გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, N2 გამწმენდი ნაგებობის და შლამის დროებითი სალექარების განთავსების ტერიტორიაზე, არსებული წყალშემკრები ავზების მოწყობამდე ჩატარებულია არქეოლოგიური შესწავლა, ხოლო საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების ჩატარების თაობაზე, შესაბამისი უწყების მიერ გაცემულია დადებითი დასკვნა. საპროექტო ტერიტორიაზე ჩატარებული მიწის სამუშაოების დროს კულტურული ფენების ან რაიმე არქეოლოგიური ობიექტების არსებობა არ დადასტურებულა.

საპროექტო ობიექტების (N1, N2 გამწმენდი ნაგებობების) ერთმანეთისგან დაშორების, ამასთან პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი მცირე მოცულობის სამშენებლო სამუშაოების გათვალისწინებით მნიშვნელოვანი კუმულაციური ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

საპროექტო ტერიტორიების მდებარეობის და მოსაწყობი ინფრასტრუქტურის მასშტაბის გათვალისწინებით, პროექტის ფარგლებში ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებებით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2020 წლის 18 სექტემბერს, ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, დაბა კაზრეთის საზოგადოებრივი ცენტრის ეზოში მოეწყო გზმ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სს „RMG Copper“-ის, ბოლნისის მუნიციპალიტეტის, ასევე „საყდრისის კომიტეტი კულტურული მემკვიდრეობისთვის“, ააიპ „მწვანე ალტერნატივის“, წარმომადგენლები და დაბა კაზრეთის მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე „საყდრისის კომიტეტი კულტურული მემკვიდრეობისთვის“ და ააიპ „მწვანე ალტერნატივის“ წარმომადგენლების მხრიდან ყურადღება გამახვილდა საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის არასათანადოდ გავრცელებასთან დაკავშირებით. რაზეც, სამინისტროს წარმომადგენლის მიერ აღინიშნა, რომ ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე კანონმდებლობით დადგენილი წესით უზრუნველყოფილ იქნა გზმ-

ის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, საზოგადოების ინფორმირება და შენიშვნების/მოსაზრებების წარდგენისთვის კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვადის განსაზღვრა. გზმ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია გამოქვეყნდა, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე ბოლნისის მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო დაფაზე და ოფიციალურ ვებგვერდზე. საჯარო განხილვაზე დასმულ სხვა საკითხებთან დაკავშირებით შესაბამისი განმარტებები გააკეთეს სამინისტროს და სს „RMG Copper“-ის, წარმომადგენლებმა. გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები და შესაბამისი პასუხები აისახა საჯარო განხილვის სხდომის ოქმში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროში არ წარმოდგენილა.

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მითითებით, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები.

გზმ-ის ანგარიშში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-12 მუხლის და ამავე კოდექსის II დანართის მე-10 პუნქტის 10.6 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის სპილენძ-პოლიმეტალური კარიერის ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული წყლის გამწმენდი ნაგებობების მოწყობა-ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. სს „RMG Copper“-მა საქმიანობა განახორციელოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
4. სს „RMG Copper“-მა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 1 თვის ვადაში სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული სტანდარტული ფლოკულანტის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ფლოკულანტის ჯგუფი, დოზა, წყალში სხნადობა და სხვა), მათ შორის ინფორმაცია ფლოკულანტის ბიოდეგრადირების თვისების შესახებ;
5. სს „RMG Copper“-მა გამწმენდი ნაგებობების ექსპლუატაციაში შესვლიდან 1 თვის ვადაში უზრუნველყოს შლამის ქიმიური შედგენილობის შესახებ ინფორმაციის სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა;
6. სანაყაროების გამოტუტვისა და დრენირებული მჟავე წყლების წარმოქმნის ხანგრძლივი პროცესის გათვალისწინებით სს „RMG Copper“-მა საპროექტო გამწმენდი ნაგებობების ექსპლუატაცია უზრუნველყოს საბადოს მარაგების ამოწურვისა და წარმოების დახურვის შემდეგაც, სულ მცირე 6 წლის განმავლობაში;

7. სს „RMG Copper“-მა გამწმენდი ნაგებობების ექსპლუატაციაში შესვლიდან 6 თვის განმავლობაში უზრუნველყოს N1 სანაყაროდან დრენირებული წყლების ლაბორატორიული კვლევა და საბოლოო შედეგების სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა, საჭიროების შემთხვევაში (წყლის ქიმიური შემადგენლობის გათვალისწინებით) დრენირებული წყლის მუდმივი ქიმიური გაწმენდის მიზნით;
8. სს „RMG Copper“-მა N1 გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისას გრუნტის წყლებზე ზემოქმედების და წყლის დაბინძურების პრევენციის მიზნით მშენებლობის დაწყებამდე სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს შესაბამისი შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
9. სს „RMG Copper“-მა უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტით სამინისტროსთან შეთანხმებული გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და, შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
10. სს „RMG Copper“-მა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების დაცვა უზრუნველყოს სამინისტროსთან შეთანხმებული „ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზ.დ.ჩ.) ნორმების“ პროექტის შესაბამისად;
11. სს „RMG Copper“-მა უზრუნველყოს მონიტორინგის ჩატარება გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის შესაბამისად და მიღებული შედეგების წელიწადში ერთხელ სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა, საჭიროების შემთხვევაში შემდგომი ღონისძიებების დასახვა/განხორციელების მიზნით;
12. სს „RMG Copper“-მა გამწმენდი ნაგებობების ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
13. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „RMG Copper“-ს;
14. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „RMG Copper“-ის მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
15. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ბოლნისის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
16. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი